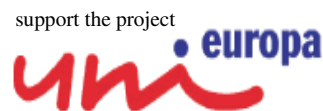

collaborate in name of members

**ZBORNICA ZA
R A Z V O J
SLOVENSKEGA
ZASEBNEGA
VAROVANJA**

Strengthening Social Dialogue in Private Security Industry – Networking and Set-up of Mutual Assistance in the EU's Eastern New Member and Candidate Countries

GD Employment, Social Affairs and Equal Opportunities VS/2007/0524 - Industrial Relations and Social Dialogue

Responsible Body: ZBORNICA ZA RAZVOJ SLOVENSKEGA ZASEBNEGA VAROVANJA

KONČNO POROČILO O IZVEDBI EVROPSKEGA PROJEKTA

1. Kako je bil projekt izpeljan? (Prosimo napišite kratek povzetek projekta, njegove rezultate in metode. Ta del poročila bo javno objavljen)

1.1. Izhodišče projekta

Na podlagi obstoječih raziskav je mogoče ugotavljati, da obstaja v dejavnosti zasebnega varovanja v državah novih članicah EU na področju socialnega dialoga vrsta težav. Sem spadajo nerazumljiv cenovni in plačilni dumping in iz tega izhajajoči problemi za kvaliteto storitev ter negativna javna podoba te panoge. Sem spadajo tudi težave, ki izhajajo iz prevelike bližine državnih institucij (MNZ; Policije in drugih oblastnih organov) k gospodarski dejavnosti zasebnega varovanja. Poleg tega je treba k temu dodati okoliščino, da dejavnost zasebnega varovanja vse doslej v EU ni harmonizirana in da obstajajo še posebej pri novih članicah EU na področju te dejavnosti pomembne razlike, še posebej glede zakonskih ureditev in odnosov oblastnih organov do te dejavnosti ter sploh ureditve statusa te dejavnosti. Pri tem je potrebno upoštevati, da gre pri teh državah, novih članicah EU pri zasebnem varovanju za sorazmerno novo gospodarsko dejavnost s pomembnimi razlikami tako glede pogojev poslovanja kot glede vpliva države.

Za izvedbo projekta smo kontaktirali vse reprezentativne zbornice oz. združenja na področju izvajalcev zasebnega varovanja v navedenih državah novih članicah EU, kot tudi po predhodnem soglasju pooblaščenega predstavnika Evropske komisije iz držav, ki so v pristopnih pogajanjih k EU (Hrvaška, Makedonija). V tej zvezi so bile nagovorjene in v projekt vključene vse članice evropskega združenja CoESS, iz tega dela Evrope, poleg tega pa tudi druge reprezentativne organizacije na področju Poljske in Bolgarije, na področju Litve pa je bilo h konferenci v tej državi pritegnjeno tudi še ne reprezentativno delodajalsko združenje LSA. Kljub intenzivnemu naporu v projekt ni bilo mogoče vključiti partnerjev iz Češke in Slovaške, prav tako pa tudi ne iz Estonije in Latvije. Ugotoviti je treba, da se v navedenih državah, še posebej na Češkem, Slovaškem in v Latviji zasebno varovanje srečuje z izjemno velikimi problemi, da je njegov pravni položaj slabo ali sploh neurejen in da tudi še ni ustrezno organizirano. Ta ugotovitev velja v skoraj enaki meri tudi za Litvo, kjer pa je sorazmerno močno organizirana sindikalna organizacija na področju zasebnega varovanja. Na

Češkem sicer obstaja določeno združenje delodajalcev zasebnega varovanja, vendar brez pristojnosti sodelovanja v postopkih sklepanja kolektivnih pogodb.

Po drugi strani so bile v projekt vključene vse reprezentativne sindikalne organizacije na področju zasebnega varovanja, članice UNI Europa. V projektu pa ni bilo zastopanih sindikalnih organizacij iz Hrvaške in Makedonije, ki še nista članici EU. V projektu pa je kot partner sodelovala tudi žensko združenje v zasebnem varovanju WAPS iz Bolgarije. V projektu sta kot opazovalca in svetovalca sodelovala iz ZR Nemčije tudi reprezentativna organizacija na strani delodajalcev in na strani sindikata na področju zasebnega varovanja.

Projekt je podprla evropska organizacija CoESS v imenu svojih članov, v celoti pa UNI Europa in Friedrich Ebert Stiftung.

1.2. Vsebina projekta

V okviru projekta je bila predvidena obravnava aktualnih vprašanj nacionalnega in evropskega socialnega dialoga med združenji delodajalcev in panožnimi sindikati na področju dejavnosti zasebnega varovanja v državah novih članicah EU. Pri tem je bila namera projekta, da se okrepi sodelovanje na nacionalnih ravneh, da se razrešujejo aktualni konflikti s pomočjo mednarodnih primerjav in vzorcev najboljše prakse ter da se aktivirajo tudi druge nacionalne panožne organizacije socialnih partnerjev s spremljavo evropskih krovnih organizacij kot tudi s pomočjo širokega javnega obveščanja.

V projektu se je ugotavljala stopnja razvitosti socialnega dialoga v dejavnosti zasebnega varovanja v navedenih državah novih članicah EU in v tem okviru še posebej:

- katera vprašanja je treba urediti v okviru socialnega dialoga
- kakšni problemi obstajajo glede sprejemanja kolektivnih pogodb
- v kakšnem obsegu obstaja pojav nelojalne konkurence
- kakšna je problematika na področju zaposlovanja, poklicnih kvalifikacij, izobraževanja in usposabljanja, delovnih pogojev in urejanja plač varnostnega osebja
- kateri je minimalni obseg vprašanj, ki jih je treba rešiti v kolektivnih pogodbah na področju zasebnega varovanja
- problematika razvoja poklicev na področju zasebnega varovanja
- kakšni so problemi na področju odnosa do varnostnega osebja in stresa pri delu varnostnega osebja
- kakšen je odnos med dejavnostjo zasebnega varovanja in oblastnimi organi
- kakšna je problematika javnega naročanja na področju storitev zasebnega varovanja
- kakšno je razmerje med kriminalno prevencijo in zasebnim varovanjem
- vprašanje standardizacije na področju zasebnega varovanja v posameznih državah
- kakšne so možnosti razvoja zasebnega varovanja v posameznih državah
- kakšni so problemi na področju medijskega spremljanja problematike zasebnega varovanja
- kakšne so možnosti harmonizacije dejavnosti zasebnega varovanja v okviru EU

1.3. Metoda projekta

Pri izvedbi projekta je bil posebej pomemben metodičen pristop, da smo v vseh državah, iz katerih so organizacije – partnerji projekta, organizirali projektno zasedanje. V projektne zasedanja v vsaki od držav, članic projekta so bili vključeni vsi partnerji v projektu tako na strani delodajalskih kot na strani sindikalnih organizacij, poleg tega pa pristojni predstavniki oblastnih organov in drugih za socialni dialog pomembnih organizacij in za področje zasebnega varovanja pomembnih institucij ter predstavniki širšega kroga izvajalcev zasebnega varovanja v konkretni državi, kakor tudi predstavniki javnosti (novinarji). Programi projektne zasedanj so se konceptirali v okviru dveh programsko pripravljanih konferenc in nato vsakokrat detajlno določili na podlagi izdelanih predlogov vsakokratnih partnerjev projekta, v državi katerih se je organizirala konferenca. Kot metodičen pristop organiziranja in izvajanja projektne konferenc, vsakokrat v državi posameznega partnerja projekta, sta bila tudi dosledno izvedena ustrezen način in priprava vsakokratne tematske konference. Partnerji projekta so v okviru vsakokratnih tematskih sklopov, opredeljenih na omenjenih dveh pripravljanih konferencah, za posamezno konferenco, organizirano v njihovi državi sami predlagali natančnejšo tematsko razdelitev predvidenih vsebinskih sklopov konference kakor tudi konkretne govorce za posamezne teme. Prav tako so partnerji za konferenco, organizirano v njihovi državi, predlagali skupaj s predstavniki sindikata v vsaki državi kompetenten krog govorcev za aktualne in specifične teme v posamezni državi. Posebej so partnerji pri organizaciji konferenc na njihovem področju (in sicer predstavniki delodajalcev in sindikata skupaj) predvideli posebej vabljene goste in širši krog udeležencev konference iz njihove države.

Metodološki pristop izvajanja konferenc je bil, da se na konferenci prezentirajo najpomembnejši aktualni problemi za razvoj socialnega dialoga v posamezni državi na področju zasebnega varovanja, upoštevajoč konkretne razmere in dogajanja v posamezni državi partnerja projekta, ki pomembno vplivajo na razvoj socialnega dialoga v tej državi. V tej zvezi so bila navedena vprašanja, še posebej vzroki težav in zastojev socialnega dialoga, na posamezni konferenci ne le predstavljena, marveč v vsakokratni aktivni razpravi udeležencev projekta ter gostov in udeležencev na posamezni konferenci tudi širše preverjena. V tej zvezi so bili na posameznih konferencah na podlagi takšne analitične razprave in predlogov praviloma sprejeti ustrezni zaključki konference, predvsem v smeri določitve ureditve ciljev, ciljev o tem, kateri nadaljnji postopki oz. ukrepi so potrebni za izboljšanje stanja socialnega dialoga v konkretni državi. Pri tem je bil posebej pomemben metodološki pristop, da so bile v to razpravo in oblikovanje sklepov konference pritegnjene tudi druge članice projekta. Smoter tega metodološkega pristopa je bil še posebej ta, da se poudari, da gre za projekt EU. Zato so tudi vse projektne aktivnosti posebej potekale v tej smeri, da se članice projekta pri razčiščevanju posameznih problemov v posameznih državah pri tem obenem gibljejo, še posebej v okviru medsebojnega mnenjskega razčiščevanja, na skupni evropski ravni. Na ta način je v okviru izvajanja projekta bil dosežen vsaj en korak v smeri povezovanja partnerjev projekta v medsebojno skupno evropsko omrežje.

Na metodološki ravni je treba omeniti tudi način priprave posameznih konferenc. Priprava konferenc je potekala na podlagi predhodnih sestankov s partnerji projekta iz države, kjer se je organizirala konferenca in z njihovo aktivno pritegnitvijo v vse konkretne organizacijske priprave posamezne konference. Pri tem je bil s strani partnerja vsakokrat tudi skupaj razdelan natančnejši program vsake konference v okviru na omenjenih pripravljanih konferencah določenih programskih izhodišč. V okviru predhodne programske razdelave posamezne

konference so partnerji (skupaj z delodajalske in sindikalne strani) tudi pritegnili na posamezno konferenco kompetentne govorce za predvidene teme, specifične in posebej pomembne za zasebno varovanje v njihovih državah, kakor tudi ustrezen krog gostov konference.

Posebej pomembno je bilo aktivno sodelovanje na konferencah predstavnikov evropskih združenj CoESS in Friedrich Ebert Stiftung ter nemškega združenja BDWS, ki so vsak s svojega zornega kota predstavili aktualne evropske vidike na opredeljenih specifičnih tematskih sklopih posameznih konferenc.

Na vsakem projektneem zasedanju je bila v power pointu podana predstavitev projekta in poročilo o dotlej opravljenem delu, vključno s dotlej sprejetimi ključnimi ugotovitvami in sklepi.

1.4. Cilji projekta

Projekt obravnava aktualna vprašanja, zlasti stanje in ovire za nacionalni in evropski socialni dialog na področju zasebnega varovanja med združenji delodajalcev in panožnimi sindikati v državah novih članicah EU. Pri tem je bil namen projekta, da se okrepi sodelovanje na nacionalni ravni, da se razrešujejo aktualni konflikti s pomočjo mednarodnih primerjav in vzorcev najboljše prakse ter da se aktivirajo tudi druge nacionalne panožne organizacije socialnih partnerjev s spremljavo evropskih krovnih organizacij. Cilj projekta je bil tudi s pomočjo pritegnitve reprezentativnih partnerjev, pristojnih oblastnih organov in drugih javnih institucij ter javnega obveščanja doseči krepitev pomena socialnega dialoga v udeleženih državah na področju dejavnosti zasebnega varovanja.

Glavni cilj projekta je bil vrednostno dvigniti pomen panoge, kar je zelo nujno glede na zgoraj navedene velike probleme. To naj bi se zgodilo s povečanjem možnosti mednarodnih kontaktov in dogovorov kakor tudi z doseganjem bolj zanesljive podlage v nacionalnih združenjih socialnih partnerjev. Pri tem je bilo prepuščeno partnerjem projekta (tako na strani delodajalcev kot na strani sindikata), da v okviru organiziranih nacionalnih konferenc in njihovih predvidenih vsebinskih sklopov ob aktivnem sodelovanju vključenih evropskih organizacij in nemških partnerjev ugotovijo obstoječe stanje in probleme na tem področju ter opredelijo možnosti njihovega preseganja.

Pomemben cilj projekta je bil tudi, da se vanj vključijo tudi države, ki doslej niso sodelovale v evropskem socialnem dialogu v dejavnosti varovanja, in da jih v projektu s primernimi aktivnostmi pritegnemo, da se v določeni meri angažirajo. V tej zvezi je bila v teku izvedbe projekta tudi v pomembnem delu realizirana možnost, da v projekt vključimo socialne partnerje na področju zasebnega varovanja, ki doslej niso vključeni v evropska reprezentativna združenja, in da v okviru tega projekta na nacionalnem posvetu sodelujejo v tem projektu. Na tem izjemno pomembnem področju so bili v času izvedbe projekta storjeni nekateri bistveni premiki, še posebej s pritegnitvijo reprezentativnih organizacij na strani delodajalcev in sindikata na Poljskem v projekt in z organizacijo zelo uspešne konference v Varšavi. Zelo pomemben uspeh predstavlja tudi izvedba konference v Republiki Hrvaški, katere se je udeležil tudi predstavnik njihove nacionalne sindikalne organizacije in v posledici katere je na Hrvaškem prišlo celo do sklenitve ustrezne kolektivne pogodbe na področju zasebnega varovanja. Pomemben uspeh je bila tudi organizacija konference v Litvi, katere se

je udeležilo tudi njihovo delodajalsko združenje (ki pa je šele v zametku svojega organiziranja).

Kot je bilo rečeno v predstavljenih ciljih v predlogu tega projekta, pomeni izvedba tega projekta – katere uspešnost je celo preseгла pričakovanja – dejansko le prvi korak za razvoj socialnega dialoga znotraj dejavnosti zasebnega varovanja v tem delu Evrope. V okviru izvajanja tega projekta je uspelo tematizirati ključna vprašanja na področju socialnega dialoga v dejavnosti zasebnega varovanja v teh državah – članicah projekta, realno ugotoviti sedanje obstoječe stanje in celo doseči pri določenih partnerjih pomembne pozitivne premike.

Glede na ugotovljeno dejansko stanje, ki pa žal pomeni nezadovoljivo raven socialnega dialoga v tej dejavnosti v tem delu Evrope in celo hude probleme za samo izvajanje te dejavnosti, je za učinkovitost tega projekta nujno (kar smo predvideli že v njegovem predlogu), da se ta projekt nadaljuje z drugo fazo na temelju izhodišč sklepnih ugotovitev tega projekta kot svojim izhodiščem. Vsebinski okvir nadaljevanja tega projekta, to je njegove druge faze, predstavljamo na koncu tega poročila po predstavitvi sklepnih ugotovitev tega projekta.

1.5. Partnerji projekta

V projektu so bile kot partnerji udeležene naslednje organizacije na strani delodajalcev in na strani sindikata:

Slovenija:

- Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja, ZRSZV – nosilec projekta
- Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, SKVNS

Poljska:

- NSZZ Solidarnosz
- PZP Ochrona

Hrvaška:

- Croatian Security Association, HCZ

Madžarska:

- Magyar Biztonsági Vállalkozások Munkaadói Szövetsége, MBVMSZ
- Vagyonvédelmi Szakszervezetek Szövetsége, VSZSZ

Romunija:

- Romanian Security Industry Association, ARIS
- Employs Security Services - PatroSec
- GUARD Romunia, Cartel Alfa
- Cartel Alfa – International Dep.
- Cartel Alfa Caras-Severin

Bolgarija:

- National Association of Industrial Security Companies, NAFTSO
- Confederation of Branch Organisations in the Private Security Sector, CBOPSS
- Guards and Security Employees National Trade Union, GSENTU
- Women Association in Private Security, WAPS

Litva:

- Lithuanian Service Workers Trade Union, LPSDPS

Nemčija (kot svetovalec in opazovalec):

- Bundesverband Deutscher Wach- und Sicherheitsunternehmen, BDWS
- Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft, Ver.di

Makedonija (kot opazovalec):

- Chamber of the Republic of Macedonia for private security, KRMO

1.6. Izvedba projekta

Prva planska konferenca je potekala v dneh 14. in 15.02.2008 v Ljubljani. Konference so se udeležili predstavniki Litve, Bolgarije (vendar samo iz delodajalskih združenj CBOPSS, WAPS in sindikata GSENTU, ne pa iz delodajalskega združenja NAFTSO, ki je sprva odklonilo sodelovanje z CBOPSS), Madžarske, Slovenije, Poljske, Romunije in Nemčije (slednje kot opazovalke in svetovalke). V okviru srečanja so se partnerji dogovorili o planskem poteku izvedb posameznih konferenc in o skupnih temah konferenc ter določili posamezne specifično pomembne teme članic projekta. Tako, je bilo dogovorjeno, da se bo v okviru vsake posamezne mednarodne konference v posamezni državi kot skupne teme obravnavalo:

- stanje socialnega dialoga
- problematiko nelojalne konkurence in izvajanje standardov na področju zasebnega varovanja
- problematiko strokovnega usposabljanja varnostnega osebja

Kasneje je bila s soglasjem predstavnika EU komisije v projekt vključena tudi kandidatka za pričetek pristopnih pogajanj k EU Republika Makedonija, kot opazovalka.

Kot poseben dogodek planske konference v Ljubljani, naj omenimo podpis kolektivne pogodbe za področje zasebnega varovanja v Bolgariji. Pogodbo so podpisali predstavniki delodajalskih organizacij CBOPSS in sindikalnega združenja GSENTU.

Sledila so usklajevanja z združenjem CoESS in NAFTSO glede sodelovanja pri projektu. V tej zvezi je bil organiziran sestanek delodajalskih partnerjev projekta, ki je potekal 4. aprila 2008 v Borovetsu, v Bolgariji. Na sestanku je bilo soglasno dogovorjeno:

- da se z izvajanjem projekta nadaljuje
- da se z organizacijo NAFTSO skuša najti rešitev, da ostane v projektu
- da se skuša pritegniti v projekt kot strokovnega svetovalca evropsko znano združenje FES

- da se predstavi stanje v projektu predstavniku Evropske komisije
- da se v vmesnem času skuša vključiti v projekt še poljsko združenje delodajalcev
- da se evropsko komisijo zaprosi za podaljšanje projekta

V začetku maja 2008 je bil med predstavniki EU komisije, ZRSZV kot nosilko projekta in CoESS-om dogovorjen tri mesečen rok za pripombe CoESS-a in njihovo uskladitev z ZRSZV in partnerji projekta. Glede na uskladitev in tudi ponovno soglasje združenja NAFTSO za sodelovanje v projektu je takoj po izteku dogovorjenega tri mesečnega roka bila sklicana druga pripravljalna konferenca v Varšavi. Namen te planske konference je bil poleg nujne ponovne uskladitve projektnih aktivnosti tudi pritegniti poljsko reprezentativno delodajalsko združenje PZP Ochrona (ki doslej še ni članica CoESS-a) v projekt. Na tej planski konferenci je bilo obljubljeno načelno soglasje PZP Ochrone za sodelovanje v projektu, prav tako pa so bili zaradi navedene preložitve izvajanja projekta na novo določeni termini posameznih konferenc ter natančno določene vloge partnerjev v projektu na področju priprave konferenc v njihovih državah. Sklenjeno je bilo, da se konference zaradi tematskega obsega in zagotovitve možnosti aktivnega vključevanja državnih funkcionarjev, pomembnih strokovnjakov in članov projekta organizirajo v dveh dneh. Konference se je udeležil tudi predstavnik FES g. Clemens Rode in potrdil pripravljenost FES za sodelovanje.

Izvedba vseh mednarodnih konferenc je bila medijsko pokrita tako z objavami v tisku kakor tudi v drugih sredstvih obveščanja.

Na področju organizacije izvedbe projekta je bil pomemben dosežek sodelovanje vseh dejansko pomembnih organizacij v Bolgariji in na Poljskem, prav tako pa tudi pritegnitev pristojnega sindikata v aktivno udeležbo v Republiki Hrvaški in pritegnitev trenutno edinega delodajalskega združenja (v zametku) na področju zasebnega varovanja v Litvi. Kljub zelo velikim naporom pa žal ni uspelo pritegniti v projekt ustrezne partnerje iz Češke in Slovaške, žal pa tudi ne iz Estonije in Latvije. V omenjenih državah je zasebno varovanje kot dejavnost statično šibko organizirano. Razmere smo posebej proučili na Češkem, kjer obstaja sindikalna organiziranost za dejavnost zasebnega varovanja, medtem ko je pomanjkanje na področju ustrezne organiziranosti na strani delodajalcev (obstaja sicer združenje, ki pa nima orginarnih pristojnosti delodajalskih združenj, zlasti ne za sklepanje kolektivnih pogodb; na Češkem tudi ne obstaja ustrezna zakonska ureditev zasebnega varovanja, medtem ko ima Slovaška po prejetih informacijah zelo strog oz. tog zakon, sama organiziranost zasebnega varovanja na Slovaškem pa je nepregledna, zaradi česar tu kljub velikim naporom nismo mogli vzpostaviti nobenega kontakta z ustrežno institucijo).

Po pripravljalni konferenci v Varšavi je bila organizirana kot prva projektna konferenca na Hrvaškem v Opatiji 16. in 17. julija 2008. Konference se je udeležil tudi g. Dirk Hadrich iz Evropske komisije s prispevkom o priložnostih socialnega dialoga glede na to, da je Hrvaška aktivni kandidat za članstvo v EU. Konference se je udeležil tudi predstavnik FES g. Frank Hantke. Izmed pomembnih aktivnih udeležencev konference naj omenimo še predsednika državne komisije za socialni dialog na Hrvaškem, kakor tudi predsednika delodajalske organizacije in predsednika sindikata.

Situacija na Hrvaškem nikakor ni enostavna, saj na tem področju deluje preko 2000 družb in je v tej dejavnosti zelo ostra konkurenca in skladno s tem zelo nizke cene storitev varovanja. To se negativno odraža še posebej na področju varovanja rizičnih objektov. Na konferenci je bil ugotovljen zastoj na področju vodenja pogajanj o socialnem dialogu, pri čemer pa so se

naknadno uresničile domneve hrvaških sogovornikov, da konferenca lahko spodbudi ta dialog. Dejansko je namreč po tej konferenci prišlo na Hrvaškem do dejanske sklenitve kolektivnega socialnega sporazuma za dejavnost zasebnega varovanja. Kot ključni problemi so bili izpostavljeni predvsem cena storitev in problematika usposabljanja varnostnega osebja, še prav posebej pa, da je zasebno varovanje v preveliki meri podrejeno državnim organom, ki odločajo praktično o vseh vprašanih njegovega delovanja.

Naslednja projektna konferenca je bila organizirana na Madžarskem 11. in 12. septembra 2008 v Budimpešti. Konferenca je bila zelo odmevna in so se jo udeležili poleg predstavnikov socialnih partnerjev pomembni državni funkcionarji, državna sekretarka za preventivo pred kriminalom na Madžarskem ga. Katalin Gönczöl in g. László Herczog predstavnik Ministrstva za delo. Na konferenci je tudi aktivno sodeloval predstavnik CoESS-a g. Eduardo Cobas Urcelay. Na konferenci je bilo ugotovljeno, da se kolektivne pogodbe sklepajo zaradi večjega števila sindikatov po sektorjih in da obstaja problem sive ekonomije (zlasti ko varnostno osebje dela bistveno dlje kot je socialno prijavljeno), v tej zvezi pa tudi nespoštovanje obveznih počitkov med delom. Po ugotovitvah dr. József Kaló so poseben problem velike družbe, ki nudijo nizke cene in ne podpirajo oblikovanja minimalnih standardov. Čeprav je določena minimalna plača, s tem problem ni rešen, ker je neurejen delovni čas in varnostniki delajo tudi več kot dvakrat presegajo polni delovni čas. Posebej so bili obravnavani problemi nelojalne konkurence, dela na črno, sive ekonomije, kakor tudi plačil varnostnega osebja, ki ne dosegajo niti minimalnih plač (ta znaša na Madžarskem 2,7 EUR/h). Po stališču predstavnika madžarske zbornice MBVMSZ, bi bilo nujno potrebno, da zakon o javnih naročilih omogoči opredelitev najnižje cene za storitve varovanja. Ta cena bi morala omogočati varnostnemu osebju vsaj najnižjo raven plač ter bi se po sedanjih podatkih morala oblikovati vsaj na višino 4,5 EUR/h. Ugotovljen je bil tudi prevelik vpliv države na dejavnost zasebnega varovanja in potreba po večji uvrstitvi te dejavnosti v področje gospodarstva. Prav tako je bila tudi ugotovljena sorodnost problematike, ki opredeljuje položaj zasebnega varovanja na Madžarskem s problematiko, ki jo na tem področju zasledimo v Bolgariji.

Naslednja projektna konferenca je bila organizirana v Sloveniji, in sicer v dneh 9. in 10. oktobra 2008 na Bledu. Konference so se udeležili g. Samo Hribar Milič, generalni direktor GZS (Gospodarska zbornice Slovenije), g. mag. Dušan Semolič, predsednik najmočnejšega slovenskega sindikata ZSSS (Zveza svobodnih sindikatov Slovenije), generalni direktor pristojnega direktorata MNZ (Ministrstva za notranje zadeve) g. mag. Srečko Jarc ter direktorica SIST (Slovenski inštitut za standardizacijo) ga. mag. Marjetka Strle Vidali, kakor tudi predstavnik CoESS-a g. Eduardo Cobas Urcelay in FES g. Frank Hantke. Na konferenci je bil obravnavan položaj zasebnega varovanja v Sloveniji in odvisnost uspešnosti socialnega dialoga glede na obstoječe stanje. V tej zvezi je bilo opozorjeno na neustrezne rešitve v zakonodaji, ki se nanašajo na zasebno varovanje in ki so posledica neustreznega odnosa MNZ do zasebnega varovanja v zadnjem času. Na to je tudi posebej opozoril dr. Mitja Horvat iz Pravne fakultete, Univerze v Ljubljani, ki je MNZ pozval, da prouči stanje, ki ga je to Ministrstvo povzročilo s spremembo zakonodaje. Ob enem je ostro kritiziral neustrezne razmere MNZ do predlogov predstavnikov zasebnega varovanja. V tej zvezi je bil tudi ugotovljen zastoj na področju socialnega dialoga v dejavnosti zasebnega varovanja (po tem ko je zaradi bistvenih zakonskih sprememb prišlo do odpovedi in prenehanja kolektivne pogodbe na področju zasebnega varovanja, ki je bila v preteklosti uveljavljena od leta 2000). Predstavnik CoESS-a, g. Eduardo Cobas Urcelay je posebej predstavil problematiko ocenjevanja najboljše ponudbe na področju zasebnega varovanja v skladu z evropsko

sprejetimi kriteriji. Uveljavitev teh kriterijev (ki mora temeljiti na prostovoljni odločitvi ob spoznanju potrebne kakovosti storitev varovanja) je eden izmed bistvenih pogojev za pravilno vrednotenje storitev zasebnega varovanja in s tem socialni status delavcev v tej panogi. Na tem mestu naj še pripomnimo, da je slovenski sindikat na zaključni projektni konferenci opozoril na premajhen interes delodajalskih združenj (tudi iz Slovenije) za sklepanje kolektivnih pogodb.

Na konferenci je bila oblikovana tudi vrsta pomembnih sklepov, ki jih skupno s sklepi posameznih drugih konferenc predstavljamo v zaključnem delu tega poročila in tvorijo izhodišče za naslednjo fazo tega projekta.

Na konferenci so bili sprejeti naslednji zaključki:

- nujna je izgradnja sistemsko usklajenega kompatibilnega pravnega okvira - sodelovanje vseh dejavnikov, stroke, sindikata in MNZ
- v okviru SD naj se urejajo specifična vprašanja panoge, pri čemer mora ureditev teh vprašanj v kolektivni pogodbi pomeniti preventivni korektiv zoper neujavno konkurenco – naloga socialnih partnerjev
- usposabljanje in izobraževanje - ki je nedvomno eden izmed najpomembnejših vsebinskih delov SD – mora imeti za cilj dvig kakovosti in s tem tudi boljše vrednotenje panoge – naloga vseh dejavnikov, stroke, CPI, sindikata, MNZ, ustreznih strokovnih inštitucij
- priprava in uveljavljanje ter uporaba standardov – potrebno je sprejeti stališče, da se mora stroka bolj aktivno vključevati v razvoj in uveljavljanje standardov – naloga stroke, SIST, MNZ
- sodelovanje policije in zasebnega varovanja je potrebno izboljšati – naloga stroke, MNZ, Policije, sindikata
- nadzor mora biti zakonit, legitimen in zlasti tudi etičen ter neodvisen – naloga MNZ, Policije, stroke, sindikata – zastavlja se vprašanje, ali je primerno, da nadzor v obstoječem obsegu vrši tudi tisti del policije, ki naj sodeluje z zasebnim varovanjem
- posebna naloga je skrb za javno podobo zasebnega varovanja – skrb za to je na strani stroke

Naslednja konferenca je bila v Bolgariji, in sicer v Sofiji 13. in 14. novembra 2008. Konference so se udeležili predstavnica Ministrstva za notranje zadeve iz Bolgarije ga. Kameliya Kukeva, g. Milcho Enev, komisionar Ministrstva za notranje zadeve iz oddelka za policijsko varnost g. Zhivko Asparuhov, sekretarka konfederacije delodajalcev ga. Roumyana Georgieva in ga. Petya Nikolova strokovnjakinja agencije za javna naročila, prav tako pa tudi g. Eduardo Cobas Urcelay v imenu CoESS-a. V razpravi so bili zlasti odprti problemi sodelovanja med predstavniki delodajalcev in delojemalcev, plačila nadur delavcem in sploh definiranja števila delovnih ur, vprašanje plačila provizij in vprašanje izvajanja nadzora. V razpravi je bilo ugotovljeno, da obstaja v Bolgariji od leta 2003 svet za socialni dialog na nacionalnem in sektoralnem področju in da se socialni dialog poleg tega odvija tudi na ravni regij in podjetij. V tej zvezi obstajajo tudi razlike glede oblik avtoritet med posameznimi organi socialnega dogovarjanja. V letu 2007 je bil podpisan sporazum med delodajalci in delojemalci o dohodkih delavcev, pri čemer se skuša reševati vpliv sive ekonomije. V Bolgariji obstajata vsaj dva reprezentativna sindikata in še več delodajalskih združenj (kot je bilo ugotovljeno po prezentaciji g. dr. Teodorja Decheva, podpredsednika združenja družb za zasebno varovanje). Tako se aktualno postavlja vprašanje kako začeti socialni dialog med

vsemi temi organizacijami. V letu 2006 so določene reprezentativne organizacije sprejele dogovor o minimalnih standardih, vendar tega dogovora nekatere druge reprezentativne stranke niso podpisale. Leta 2008 so prav tako reprezentativne stranke sklenile kolektivno pogodbo in prav tako nekatere druge reprezentativne stranke odklanjajo njen podpis. V tej zvezi je bil prisoten tudi poziv na združitev moči zaradi priprave potrebne zakonodaje. V tej zvezi se pojavljajo tudi negativni pojavi (nelojalna konkurenca, korupcija). Ugotavljala so se dvojna merila, ki jih imajo državne institucije – zahtevajo legalnost poslovanja obenem pa tudi same plačujejo minimalno ceno za storitve varovanja. V tej zvezi je bila podčrtana zahteva po sklenitvi kolektivne pogodbe. Pri tem so bila na drugi strani izražena stališča (ga. Nina Miteva, NAFTSO), da je pomen socialnega dialoga sicer pomemben, da pa je po drugi strani predlog kolektivne pogodbe potreben dodelave. Ob enem je bil odprt problem strokovnih usposabljanj in potreba po ustanovitvi centra za usposabljanje ter uvedbi sistema certificiranja na področju pridobivanja poklicnih kvalifikacij. Posebej je bila poudarjena potreba po organiziranju tovrstnih konferenc.

Naslednja konferenca je bila v skladu s sprejetim razporedom v dneh 10. in 11. decembra 2008 v Bukarešti, Romuniji. Konference so se udeležili tudi predstavniki romunske policije g. Gudacu Gheorghiu Mihail in g. Lucian Tomuta, ga. Victoria Caprini iz ustanove za poklicne standarde CNFPA ter ga. Victoria Stoiciu iz FES za področje Romunije. Na konferenci je bilo ugotovljeno, da je zasebno varovanje v Romuniji mlada panoga in, da je tudi socialni dialog v razvoju. Ocena socialnih razmer v Romuniji je, da so dohodki delavcev nizki, da razmere med aktivnim in neaktivnim prebivalstvom ni najboljše in da obstajajo migracijski tokovi v druge države EU. Socialni dialog v Romuniji poteka dvopartitno (vlada/delodajalci) ali tripartitno (vlada/delodajalci/delojemalci). Struktura socialnih partnerjev obsega 5 sindikalnih konfederacij, 11 delodajalskih konfederacij in 21 branžnih federacij ter delovanje na ravni podjetja. Osnovna ugotovitev je, da delodajalci v Romuniji odklanjajo sindikate. Kot zanimivost naj omenimo, da je na podeželju več manjših družb, ki na tržišču varovanja konkurirajo z dumpinškimi cenami. Ga. Caprini je poudarila, da v preteklosti ni bilo socialnega dialoga in da so zato danes v Romuniji še na najnižjem nivoju. V Romuniji bi bilo nujno treba uvesti fleksibilen, transparenten kvalifikacijski sistem in stalno izobraževanje odraslih, to velja še posebej za področje zasebnega varovanja. Posebej je treba pripomniti, da je v Romuniji v obravnavi predlog liberalizacije tržišča zasebnega varovanja. Ugotoviti je potrebno, da je konferenca v Romuniji pomenila pomembno spodbudo tako glede ugotovitve potrebe, kot glede opredelitve načina socialnega dialoga v dejavnosti zasebnega varovanja. Vsekakor je zaključna ugotovitev, da je razvoj na tem področju v Romuniji dejansko še na začetku.

Skladno s sprejetim programom je bila v dneh 22. in 23. januarja 2009 organizirana konferenca v Vilniusu, Litvi. Poudariti je treba, da je za uspešno organizacijo te konference v veliki meri zaslužna litvanska sindikalna organizacija LPSDPS. V Litvi seveda obstaja zasebno varovanje, vendar pa je delodajalska stran zelo šibko organizirana, in sicer v skromnem združenju, ki ga vodi g. Julius Adomaitis, predstavnik družbe KOMANDA. V tej zvezi je treba pripomniti, da po navedbah predstavnikov litvanskega sindikata stanje ni nič boljše oz. celo še bolj težavno v Latviji. V Litvi položaj v zasebnem varovanju otežuje še nelojalna konkurenca. Socialni dialog poteka med predstavniki delodajalcev (LPK, VDK) in sindikati, zlasti LPSK, Solidarumas in Dabro federacija. Socialni dialog se odvija v obliki tripartitnega sistema na ravni države, institucije ali občine, pri čemer se za razvoj socialnega dialoga izvajajo vladni programi in posamezni projekti. Konference se je udeležil tudi predsednik največjega litvanskega združenja sindikatov g. Artūras Černiauskas, v katerem je

združenih 26 različnih panog. Omenimo naj, da so socialne razmere v Litvi težavne in da je tako rekoč tik pred našo konferenco prišlo v Litvi do večjega množičnega protesta. G. Sergejus Glovackas, koordinator ITUC/PERC je predstavil stanje socialnega dialoga na področju zasebnega varovanja v državah Baltika. V teh državah je stanje na tem področju težavno. Tudi drugi referenti (g. Saulius Tulevicius, generalni direktor »G4S Litva«, dr. Nerijus Kasiliauskas, odvetnik) ugotavljajo težavno situacijo tako v odnosu do sindikatov kot glede vodenja socialnega dialoga. Pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe so se pričela v letu 2003, vendar doslej še ni prišlo do sklenitve sektoralne ali teritorialne ali nacionalne kolektivne pogodbe. V Litvi obstaja trenutno le oblika kolektivne pogodbe na ravni posameznega podjetja. G. Algirdas Sysas, član litvanskega parlamenta je poudaril neustrezno prakso, po kateri se odločitve sprejemajo vnaprej in šele po njihovem sprejetju odpre razprava, kar je tudi povzročilo protestne shode. Velik problem je, da Ministrstvo spreminja zakonodajo brez upoštevanja mnenj drugih partnerjev. Iz razprav je bilo mogoče povzeti, da je v Litvi potrebno na področju zasebnega varovanja rešiti vprašanje poklicnih kvalifikacij, minimalnih standardov kakovosti in oblikovanja cen. Konferenca je soglasno ugotovila naslednje:

- socialni dialog med partnerji zasebnega varovanja se razvija, vendar situacija ni enostavna, še posebej trenutne ekonomske okoliščine niso optimistične
- za uspešen socialni dialog je nujno potreben čas, pri čemer je treba ugotoviti, da so litvanski sindikati aktivni, vendar je nujno potrebno dvigniti raven sodelovanja delodajalskih združenj
- za socialni dialog je sodelovanje z državo nujno.

Zadnja predvidena konferenca je bila v dneh 26. in 27. februarja 2009 v Varšavi, na Poljskem. Konferenca je bila izjemno dobro obiskana in na njej je sodelovala vrsta pomembnih državnih funkcionarjev, kakor tudi predstavnikov združenj delodajalcev in sindikatov ter strokovnjakov na področju zasebnega varovanja, zlasti iz Ministrstva za notranje zadeve in administracije g. Andrezej Przemyski in g. Cezary Galwas, iz Generalne policijske uprave ga. Katarzyna Olejnik, iz urada za javna naročila ga. dr. Izabela Rzepovska, inšpektorica ga. Michał Czeszejko – Sochacki, direktorica oddelka za preventivo nacionalnega urada Policije, izmed predstavnikov delodajalskih in delojemalskih združenj, pa naj posebej navedemo ga. Doroto Godlewsko iz PZP Ochrona in g. Krzysztof Zgoda iz sindikata NSZZ »Solidarność. Konference se je udeležil tudi predstavnik FES g. Clemens Rode in predstavnik CoESS-a g. Eduardo Cobas Urcelay. Na konferenci je bilo ugotovljeno, da deluje na Poljskem tržišču cca. 200.000 varnostnikov, za katere izdaja dovoljenja Ministrstvo za notranje zadeve, ki prav tako tudi nadzira to dejavnost. Zakon na področju zasebnega varovanja je bil sprejet leta 1997, sedaj pa od leta 2007 pripravljajo nov zakon, v katerem naj bi še posebej uredili vprašanja glede zaposlovanja varnostnega osebja (pridobitev spričeval o zdravstveni sposobnosti, preveritev pogojev za nošenje orožja). Na konferenci so bile izpostavljene tudi sedanje ključne razmere, tako tudi vpliv gospodarske krize na razvoj zasebnega varovanja. Ocenjene so bile obstoječe razmere v zasebnem varovanju, kjer je delo varnostnega osebja izrazito podcenjeno (cena je 1,5 EUR/h). Pri tem je cena še vedno izključni kriterij za izbiro ponudnika storitev varovanja. Glede na navedene razmere vlada v dejavnosti zasebnega varovanja velika fluktuacija kadra. Vendar pa je v zadnjem času glede nastop gospodarske krize opaziti povečanje števila iskalcev zaposlitve na področju zasebnega varovanja. Posebej so bile predstavljene tudi težave na področju javnih naročil, zlasti v zvezi z upoštevanjem najnižje ponujene cene kot izključnega izbirnega kriterija za pridobitev posla. Poleg tega je bilo poudarjeno, da noben ponudnik doslej ni bil sankcioniran zaradi preteklih nepravilnosti z

izključitvijo možnosti kandidiranja na razpisu za pridobitev del na področju zasebnega varovanja. Obravnavane so bile tudi izražene potrebe po uvedbi certificiranja oz. standardiziranja storitev varovanja, kakor tudi, da se na področju javnih naročil omogoči določitev minimalne cene za posamezne storitve varovanja.

Na konferenci so bili sprejeti naslednji zaključki:

- zakon o javnih naročilih je potrebno regulirati, tako da se bo definirala minimalna cena za opravljanje storitev zasebnega varovanja,
- potrebno je definirati delovne pogoje in naloge delavcev,
- potrebno je definirati in uveljaviti standarde na področju varovanja.

Zaradi težavne situacije na področju organiziranosti zasebnega varovanja v Češki republiki in Slovaški republiki smo po dolgotrajnih poskusih vzpostavitve kontakta s pristojnimi delodajalskimi in sindikalnimi organizacijami v teh dveh državah ob zaključku projekta uspeli organizirati dne 10.03.2009 delovni sestanek z g. Rudolfom Kubásek predsednikom iz sindikata bank in zavarovalnic in z g. Tomášem Kubíčekom komercialnim direktorjem G4S. Sestanka se je udeležil s strani koordinatorja projekta ZRSZV (Zbornica za zasebno varovanje v RS) predsednik g. Ingo Paš in g. Hans D. Brauns s sindikalne strani. Na sestanku je bilo ugotovljeno, da na strani delodajalcev obstaja posebno združenje, ki pa nima pravice sklepati kolektivnih pogodb. Sindikalna organizacija je članica UNI Europe. Na Češkem se je dejavnost zasebnega varovanja pojavila v bankah. Na Češkem obstaja za fizično varovanje kolektivna pogodba. Pri tem pogodbenem urejanju se ločuje fizično varovanje in prevoz denarja. Na Češkem zasebno varovanje zakonsko ni urejeno, obstaja preko 2000 podjetij, med njimi tudi nekatera večja, kot so Securitas, Group 4, Abel, Feniks. Varnostnega osebja je skupno cca. 55.000. Obstajajo poskusi za zakonsko ureditev zasebnega varovanja. Obstaja vladna uredba, ki določa, da se osebe, ki delajo na področju varovanja, preverjajo. Pri tem doslej ugotavljanje nekaznovanosti ni bilo predpisano in nekaznovanost doslej ni bila in za enkrat še vedno ni pogoj za opravljanje dela varovanja. Nekaznovanost naj bi se začela ugotavljati v prehodnem obdobju do konca leta 2012. Preverjanje nekaznovanosti je tako še vedno interna zadeva samih podjetij. Prav tako usposabljanje varnostnega osebja doslej ni bilo predpisano (večja podjetja, kot Group 4 ga zato izvajajo sama po svojih programih). S 01.01.2009 pa je stopila v veljavo posebna vladna uredba, s katero se urejajo podlage za usposabljanje varnostnega osebja in ki določa za to usposabljanje prehodno obdobje treh let. Poseben problem pa je, da še ni potrebnih izvršilnih predpisov, s pomočjo katerih bi bilo mogoče izvajati usposabljanje. Po tej uredbi mora Ministrstvo za šolstvo izdelati ustrezne izobraževalne programe (ti programi se sedaj izdelujejo za varnostnike v predvidenem obsegu 150 ur). Kot pogoj za usposabljanje je določeno uspešno dokončanje srednje šole (matura) oz. uspešno položen poseben izpit, za tistega, ki ni opravil mature, pri čemer pa vsebina in postopek tega izpita še nista določena. Za delo na področju varovanja je predpisana starost najmanj 18 let in srednješolska izobrazba. Obstaja vladna uredba o najnižji plači, sicer pa na področju plač ne obstajajo dodatni predpisi. Za delovni čas 162 ur do 168 ur na mesec se gibljejo plače varnostnikov v višini cca. 400, 00 EUR brutto. V tej zvezi je treba pripomniti, da so na področju varovanja plače na minimalnem nivoju. Po predpisih o delovnih razmerjih se priznava 25 % dodatek za nadure, 10 % dodatek za nočno in 100 % za delo v nedeljo in na praznike. Rizični pogoji dela (nevarnost) so ovrednoteni le internih pravilnikih družb za zasebno varovanje. Za ureditev navedenih vprašanj ne obstaja nobena panožna pogodba. Varnostno osebje uradno ni evidentirano (ne obstaja register, nimajo službenih izkaznic). Za opravljanje dela varovanja ni nujno, da je varnostno osebje zaposleno. Tako obstaja agencija, ki varnostno osebje izposoja izvajalcem varovanja. Za varnostno osebje tudi doslej ni bilo

predpisano, da morajo imeti posebno (službeno) izkaznico, sedaj pa velja nova uredba, po kateri jo morajo pridobiti. Za delavce iz Policije za prehajanje na delo v varnostnih službah ni nobenih omejitev. Glede na to, da zasebno varovanje zakonsko ni urejeno, obstajajo težave pri opravljanju teh nalog, še zlasti kadar je varnostnik dolžan ukrepati. Tako lahko le za kratek čas omeji osebi gibanje. Zaradi odsotnosti zakonske ureditve prihaja tudi do konfliktnih razmerij med varnostnim osebjem in drugimi ljudmi.

Na Slovaškem obstaja zelo stroga zakonska ureditev, vendar pa je situacija dokaj netransparentna.

1.7. Ugotovitve in dosežki projekta

Izvedba projekta v navedenih državah, novih članicah EU daje podlago za oblikovanje naslednjih ugotovitev:

1. Zasebno varovanje kot specifična, socialno zelo občutljiva in glede na sodobne rizike potrebna dejavnost je uveljavljena, resda v različni razvojni stopnji in različni stopnji pravne urejenosti, v vseh državah, novih članicah EU, kakor tudi v obeh državah, ki sta v fazi pristopanja k EU (Hrvaški in Makedoniji)
2. Pravna urejenost in gospodarska razvitost zasebnega varovanja v navedenih državah – članicah projekta, je na različni stopnji, še posebej kar zadeva vprašanja socialnega urejanja pravic zaposlenih v tej dejavnosti; pri tem je razvoj omenjenih razmerij:
 - a. v baltiških državah še dokaj na začetni stopnji (z izjemo v velikih transnacionalnih gospodarskih družbah, ki so na tem področju prisotne)
 - b. prav tako zelo netransparenten in zvezan s precejšnjimi težavami na Češkem in Slovaškem (kljub različni stopnji pravne urejenosti in kljub navedeni izjemi, ki velja za velike transnacionalne gospodarske družbe, prisotne na tem področju)
 - c. prav tako se z zelo velikimi razvojnimi težavami spopadajo na Madžarskem, v Romuniji in Bolgariji, čeprav s pomembnimi razlikami na področju pravne urejenosti in urejenosti socialnega dialoga, in sicer na Madžarskem še posebej glede principov delodajalskega organiziranja, v Romuniji in Bolgariji pa predvsem glede statusa dejavnosti in urejenosti pravic delavcev v panogi varovanja ter pomanjkanja socialnega dialoga (v Romuniji) oz. zaradi težav za polonopravno sklenitev in uveljavitev doseženega dogovora na tem področju (v Bolgariji)
 - d. prav tako je na področju zasebnega varovanja na Poljskem zaznamovano z odsotnostjo družbenega urejanja pravic delavcev v tej panogi, pri čemer pa je dejavnost sicer zakonsko urejena, vendar pa samo delo varovanja izrazito podcenjeno, ugotovljene kršitve pa nesankcionirane pri pridobivanju poslov (še posebej na področju pridobivanja poslov na podlagi javnih naročil)
 - e. v Sloveniji in na Hrvaškem je področje zasebnega varovanja zakonsko urejeno od leta 1994 oz. 1996 s pomembnimi, vendar različnimi odprtimi vprašanji v razmerju do oblastnih organov in z določenim razvojem in stopnjo urejanja socialnih pravic delavcev v tej dejavnosti. V Sloveniji je bila kolektivna pogodba v tej dejavnosti uveljavljena v letu 2000 in je v posledici spremembe zakonodaje prenehala veljati v začetku leta 2006 ter v nadaljnjih poskusih ponovnega urejanja odnosov na tej ravni doslej ni bila na novo sklenjena. Na

Hrvaškem v času do konference izvedene v tej državi na podlagi tega projekta zaradi specifičnih odnosov države do zasebnega varovanja niso obstajala pogajanja s sindikatom za sklenitev takšne pogodbe. V zvezi s tem projektom so naknadno v Republiki Hrvatski sklenili ustrezno panožno kolektivno pogodbo.

Izvedba projekta v navedenih državah, novih članicah EU je doslej pogojila naslednje pozitivne razvojne premike in celo dosežke:

- pritegnitev poljske delodajalske organizacije za sodelovanje v projektu in spodbuditev socialnega dialoga urejanje neustreznih razmerij na področju javnih naročil
- napredek na področju organiziranja odnosov med reprezentativnimi delodajalskimi in sindikalnimi organizacijami v Bolgariji in možnost sklenitve branžnega kolektivnega dogovora
- razvoj na področju konstruktivnega razvoja dialoga med reprezentativnimi delodajalskimi in sindikalnimi organizacijami ob podpori kompetentne državne agencije in sklenitev branžne kolektivne pogodbe na Hrvaškem, do katere je dejansko tudi prišlo kmalu po naši konferenci
- podpora k podaji pozitivnih predlogov za ureditev odprtih vprašanj zasebnega varovanja in podpora k že obstoječim proceduram ustreznih rešitev socialnega dialoga na Madžarskem
- podpora za spremembe zakona in področja javnega naročanja v harmonizaciji z principi najboljše prakse v Sloveniji
- vzpostavitev temeljnih odnosov med izvajalci zasebnega varovanja in sindikati na tem področju ter v povezavi s tem temeljne možnosti začetka socialnega dialoga v Romuniji
- socialni dialog med partnerji na področju zasebnega varovanja v Litvi se razvija. Situacija ni enostavna in trenutne ekonomske razmere niso optimistične. Za uspešen socialni dialog je nujno potreben čas, pri čemer je treba ugotoviti, da so litvanski sindikati aktivni, vendar je nujno potrebno dvigniti raven sodelovanja delodajalskih združenj

2. Razmerje projekta do predvidenih proračunskih ciljev?

Temeljno delovno področje projekta sta bila razvoj in vzpostavitev socialnega dialoga v storitveni dejavnosti varovanja na področju novih članic EU držav – kandidatki za vstop v EU in tako neposredno ustreza proračunskim ciljem, kot je bilo tudi predstavljeno v zgoraj navedenemročilu.

3. Opišite na kakšen način je bila izvedena transnacionalna operacija?

Transnacionalna dimenzija projekta je bila izjemno pomembna, pri čemer je bila dana možnost za njeno uveljavitev, s tem da:

- so se na temeljiti pripravi za izvajanje projekta v kateri so sodelovali vsi partnerji natančno opredelili bistveni tematski sklopi konferenc v posameznih državah partnerk projekta
- so partnerji projekta skupno z vsakokratno sodelujočo sindikalno organizacijo v svoji državi pripravili natančen tematski raspored konference, določili govorce in

- opredelili urnik zasedanja ter skupaj povabili zainteresiran krog udeležencev konference iz države konference
- so se pri vsaki konferenci drugi partnerji izvirno spoznali s temeljno in specifično problematiko socialnega dialoga v zasebnem varovanju v državi gostiteljici in bili izzvani k odprtemu dialogu ter predstavitvi razmer v svoji državi kakor tudi lastnih stališč in izhodišč
 - so partnerji projekta v času izvajanja projekta pridobivali čedalje globlji pogled v stanje in razvojne potrebe socialnega dialoga v partnerskih državah in s tem vedenje o razvojnih možnostih na tem izjemno občutljivem področju v lastnih državah
 - so partnerji projekta dobivali čedalje bolj jasno podobo o stopnji razvitosti socialnega dialoga v tej dejavnosti v lastni državi, o potrebah in možnostih premagovanja ovir za uspešen socialni dialog ter nujnosti medsebojne podpore za premagovanje ovir na tej poti
 - so partnerji projekta pridobili pomembna spoznanja o potrebah in možnostih medsebojnega sodelovanja na področju premagovanja ovir in medsebojne podpore za izboljšanje socialnega in gospodarskega statusa panoge ter za medsebojno podporo na področju razvoja panoge

Izvedba projekta je pomembno pripomogla ne le k aktivni izmenjavi medsebojnih stališč in spoznavanju konkretnih razmer na tem področju pri posameznih članicah projekta, marveč tudi k posameznim dejanskim pozitivnim premikom na obravnavanih področjih pri posameznih državah – članicah projekta (na Poljskem, v Hrvaški, delno v Bolgariji in Romuniji) ter v jasnejši luči prikazala obstoječe razvojne mejnike v državah partnerk projekta, ki so nujno izhodišče za nadaljevanje tega projekta.

4. Na kakšen način so bila partnerji vključeni v projekt?

Kot smo že omenili, so partnerji projekta bili aktivno vključeni v samo pripravo in izvedbo mednarodnih konferenc kot tudi v izbiro specifičnih tem konferenc; pri tem so aktivno sodelovali pri sami pripravi sklepov oz. zaključkov posameznih konferenc. V Litvi je zaradi odsotnosti reprezentativne delodajalske organizacije aktivnejšo vlogo pri izvedbi mednarodne konference prevzelo sindikalno združenje. Na Poljskem je uspelo pritegniti v aktivno sodelovanje pri izvedbi projekta reprezentativno delodajalsko združenje, ki je opravilo pomembno funkcijo pri samo organizaciji in vodenju konference, na Hrvaškem pa je uspelo pritegniti k konferenci tudi dotlej nesodelujoči sindikat. Glede na kritične odnose in pomanjkanje sodelovanja v odnosih delodajalskega združenja in sindikata je pomenila organizacija skupne konference v Romuniji pomemben napredek. Pomanjkanje napredka je treba ugotoviti na Madžarskem glede sodelovanja z zakonsko določenim delodajalskim združenjem z obveznim članstvom in s tem glede možnosti razvoja socialnega dialoga na demokratičnih podlagah v tej državi.

5. Kakšen je bil prispevek partnerjev?

Prispevek partnerjev je bil pomemben pri pripravi tem, govorcev in potekov konferenc ter oblikovanju sklepov v okviru njihovih držav - v Litvi je pomembno vlogo imel sindikat.

6. Kaj je prispevalo k dodatni vrednosti projekta?

K dodatni vrednosti projekta so prispevali pomembni sklepi za organiziranje in razčiščevanje problemov socialnega dialoga v dejavnosti varovanja, pridobitev aktualnih predstavitev o položaju in problemih zasebnega varovanja tako z vidika delodajalskih kot sindikalnih reprezentativnih organizacij in pristojnih državnih organov ter nastavitvev in oblikovanje najbolj aktualnih programskih izhodišč za razčiščevanje temeljnih razvojnih dilem na tem področju v udeleženih državah.

7. Na kakšen način je bil projekt publiciran in kako so se publicirali rezultati projekta?

Izvajanje projekta je bilo medijsko spremljano v državah, v katerih se je odvijal, prav tako je javno objavljen v celotnem svojem poteku v angleščini in nemščini na spletni strani naše Zbornice pod naslovom: www.zrszv.si.

Kot smo že omenili, smo skušali v okviru izvedbe posameznih mednarodnih konferenc o poteku našega skupnega dela in sodelovanja soočiti tudi javnost. V prilogi poročila prilagamo besedila posameznih medijskih objav.

8. Katere druge možnosti so bile še uporabljene, ki bodo omogočile obstoj projekta?

V pripravi je tiskana verzija celotnih prispevkov pridobljenih v okviru organizacije mednarodnih konferenc. Pripravili bomo tudi krajši povzetek povzetka poročila in sklepov projekta v angleščini in nemščini ter v nacionalnih jezikih udeležencev projekta v obliki »power point« predstavitev.

9. Katere izkušnje ste pridobili s projektom?

S tem projektom smo se udeleženci spoznali z glavnimi problemi socialnega dialoga glede na aktualno stanje dejavnosti zasebnega varovanja v okviru udeleženih članic in z njihovo primerjalno analizo odkrili skupne, integralne dejavnike, ki vplivajo na ugotovljeno stanje v državah, članicah projekta, obenem pa tudi specifične pojave in vzroke; pridobljene izkušnje se odražajo v ugotovitvah in pripravljenih sklepih posameznih konferenc – v tem oziru so te ugotovitve in sklepi lahko pomembna problemska podlaga ob pripravi problemskih izhodišč za pričetek harmonizacije pravnega reda v tej dejavnosti v okviru EU.

10. Ali obstajajo plani za nadaljevanje projekta? V primeru nadaljevanja obrazložite kako bo postopek potekal?

Da, takšen plan za nadaljevanje projekta že obstaja. Ta projekt je bil tudi v svoji zasnovi in izhodiščih opredeljen kot izhodišče za nadaljnje nujne korake, ki naj privedejo na tem zelo občutljivem področju gospodarskih dejavnosti do bistvene boljše situacije tako na področju harmonizacije kot na področju njene nujno potrebne gospodarske, strokovne in etične stabilizacije. Izhodišče tega nadaljevalnega projekta so sklepne ugotovitve, do katerih smo prišli v okviru obstoječega projekta, ter nujnost, da v projekt v celoti vključimo vse nove

članice EU, ki jih v tej prvi fazi ni bilo mogoče zajeti (posebej Slovaško in Češko). Nadaljnja faza projekta naj da čimbolj konkretna izhodišča tudi za obseg evropske harmonizacije tega izjemno občutljivega in pomembnega gospodarskega področja. Trenutno sodelujočim partnerjem projekta smo že posredovali nova pisma o nameri sodelovanja. Lahko omenimo, da smo s strani večine partnerjev že pridobili pozitivna mnenja o nadaljnjem sodelovanju pri temu projektu. Odločno podporo za nadaljevanje tega projekta nam je tudi izrazil visoki predstavnik FES. Tovrsten odziv priča o pomembnosti in nujnosti tega mednarodnega sodelovanja, o prizadevanju za iskanje skupnih oz. podobnih rešitev za posamezne probleme na nam skupnem področju zasebnega varovanja.

Glede na to da gre za mlado, občutljivo dejavnost, zvezano z rizičnimi dejavniki in velikimi možnostmi razvoja, ki pa je v našem evropskem prostoru v zelo različnih stadijih razvoja in še vedno neharmonizirana, je po našem prepričanju nujno potrebno narediti naslednji korak – po ugotovitvi obstoječega razvojnega stadija socialnega dialoga v tej dejavnosti in začetnem napredku v posameznih državah (kar so prinesli rezultati tega projekta) ugotoviti na posameznih ravneh posameznih skupin držav nadaljnje nujne korake za napredek socialnih razmerij v tej panogi in s tem za oblikovanje bistvenih pogojev njene harmonizacije v evropskem prostoru.